

Izhaja
10. in 25. dne
vsakega meseca.

Stoji za
celo leto 3 gld. —
pol leta 1 „ 60
četrt „ 80
Posamezne štev.
15 kr.

Oznaniła
tkrat natisnena
od vrste 15 kr.

Naročnina,
oznanila in reklame
pošiljajo se
upravnistvu
v Maribor.
Odprte rekla-
macije so
poštne proste.

POPOTNIK.

Glasilo

„Zaveze slovenskih učiteljskih društev“.

Izdajatelj in urednik:

M. J. Nerat, nadučitelj.

Spisi in dopisi
pošiljajo se
urednistvu
v Maribor,
Reiserstrasse 8.

Pismom,
na katera se želi
odgovor,
naj se pride
primerna poštna
znamka.

Na anonimne do-
pise se ne oziramo.

Nepraktična pisma,
se ne sprejemajo.

Rokopisi
in na
ocene poslane knjige
se ne vračajo.

Slovenskemu učiteljstvu!

Dne 3. in 4. avgusta t. l. priredi „Zaveza slovenskih učiteljskih društev“ X. skupščino v središču Slovenije, v naši beli Ljubljani.

V desetih letih življenja si je stekla „Zaveza slovenskih učiteljskih društev“ za slovensko učiteljstvo toliko neminljivih zaslug, da moramo nje desetletnico kar najslavesnejše praznovati, kar nam bo toliko prijetnejša in slajša naloga, ker si je izbrala v zborovališče srce slovenske zemlje, lepo slovensko Ljubljano.

Slovensko učiteljstvo bo takrat prihitelo iz vseh slovenskih pokrajin, da vidi svojo mater, gojiteljico in pospeševalateljico čistega narodnega navdušenja, da vidi, kako presrečno more pozdraviti bela Ljubljana vrle borivce narodne prosvete, ki širijo po slovenskih deželah narodno zavest ter navdušenje in ljubezen do domače knjige in pesmi.

A prihitelo bo takrat slovensko učiteljstvo v stolico slovensko tudi zategadelj, da se поблиže spozna med seboj, da ojači in utrdi vez prijateljstva, ki spaja stoglavo četo v eno telo, bo prišlo v belo Ljubljano, da zopet kaj koristnega ukrene v prosopeh in bujni razvitek našega ljudskega šolstva.

„Zaveza slovenskih učiteljskih društev“ priredi v predvečer glavnega zborovanja velik jubilejni koncert v proslavo petdesetletnice blagotvornega, plodonosnega vladanja presvitlega cesarja Frančiška Jožefa I. in v proslavo svoje desetletnice. Pri tem koncertu, katerega čisti dohodek homo naklonili učiteljskemu konviktu, bo sodelovalo vse slovensko učiteljstvo, ki je združeno v „Zavezi slovenskih učiteljskih društev“ ter bo tako sijajno proslavilo veliki jubilej presvitlega cesarja Frančiška Jožefa, ki je dal z novim šolskim zakonom ljudskemu šolstvu zdravo in krepko življenje.

V kipečih glasovih bo dalo slovensko učiteljstvo duška onim globokim čutilom, ki jih goji v sebi in zbujajo drugim do predobrega vladarja in do Njegove prejasne hiše.

Sploh bo ves ta sestanek slovenskega učiteljstva veljal slavljenju zlatega cesarjevega jubileja.

Nadejamo se, da ne bo slovenskega kraja, ki bi ne poslal v onih dneh člena slovenskega učiteljstva v stolico slovensko, nadejamo se, da se bo zbralo takrat v prenovljeni naši Ljubljani slovensko učiteljstvo v mogočnem številu, lepo združeno v krepki slogi, v gorkem prijateljstvu, v srčni ljubezni.

Da nam bo mogoče pripraviti in urediti vse potrebno, prosimo uljudno vsako in vsakega, ki misli one dni preživeti v Ljubljani, da javi podpisanemu tajniku čast. ime.
Na veselo svidenje v beli naši Ljubljani!

Za ljubljanski krajevni odbor:

Častni predsednik:

Ivan Hribar l. r.,

župan.

Juraj Režek l. r.,

predsednik.

Jakob Dimnik l. r.,

urednik.

Engelbert Gangl l. r.,

tajnik.

Janko Likar l. r.,

podpredsednik.

Francišek Črnagoj l. r.,

blagajnik.

Med seboj.

Govoril dné 8. maja mes. 1898 pri zborovanju Celjsko-Laškega učit. društva **Jožef Supanek**.

„Govoriti in drug drugemu odpirati srce, to je potreba; razodeto pa v svojo korist obračati: to je omika.“

Marsikatero pereče vprašanje gledé šolstva in njega zastopnika: učiteljstva reševalo se je že na tem mestu, na kojem imam danes čast, cenjenim tovarišem obojega spola — čisto v kratkem govoru brez sledečega nadaljevanja v obrokih — razpravljati po občenem mnenju tudi o zelo imenitnem in važnem predmetu. Posnel sem mnogo misli, katere vam danes podajam na rešeto prijateljske kritike in tudi v resen prevdarek, iz dnu svojega že precej starega pa po novem krovu vstvarjenega pedagoškega srca: torej iz šolske prakse. Uverjen sem, da bode le tu pa tam zaslediti kako biserno zrnice: govoriti in drug drugemu odpirati srce, to je potreba; razodeto pa v svojo korist obračati, to je omika! V tem odstavku zapopadeno pa tudi skrito je jedro cele razprave. Prosim za posluh; kar je skritega, hočem takoj razkriti!

Da se naš vzvišeni stan, naš učiteljski poklic še vse premalo čisla, da se pomen našega trudapolnega in težavnega poslovanja in delovanja na polju izobražbe in ljudske omike še vedno očitno prezira, (in to se zgodi od priprostega, neukega delavca do omikanega, pozlačenega bogatina-bahača), znano je nam dovolj vsem, mladim kakor starim tovarišem. Žalibog se zaradi tega vrstijo slabi nasledki. To premišljeno preziranje naše stanovske časti in našega preimenitnega dobrodejnega vpliva na razvoj ljudstva utegne marsikaterega pridnega in vestnega učitelja-boritelja odvracati od edinega pravega cilja, za katerim vsi učitelji drvimo: žrtvuj se popolnoma svojemu poklicu! Mnogo je tako imenovanih zunanjih činiteljev, ki sovražno ovirajo naše delovanje, ki nam grenijo vzgledno izvršitev našega poklica, ki neprenehoma zabranjujejo, da plodovitemu našemu žrtvovanju glede na ljudsko vzgojo se še vedno odteguje venec sijajne zmage, venec srce krepujoče zadovoljnosti, venec tako težavno zasluženega odobravanja in upoštevanja. A teh nam nemilih zunajnosti se danes ne bodem dotikal; na tem mestu hočem le — tovariš v sredi tovarišev in prijateljev — razpravljati o bisernem zrnju:

„Čislajmo se sami in tudi drugi nas bodo čislali!“

Ta predmet je preimenitnega pomena, kakor bodem precej dokazal, če je tudi na videz jako kočljiv, da kakor sem si v svesti in do celega prepričan, govoriti o njem je nekako predrzno, nenavadno podjetje. Odkrivati in ožigosati lastne svoje pregrehe je po človeški slabi naravi prav neprijetno in tudi nehvaležno — če tudi vendar enkrat potrebno. A marsikatero grenko zdravilo oleči človeka, povrne izgubljeno zdravje;

blisk in grom očistita slabo, izprijeno ozračje; na videz resna pa odkritosrčna beseda sicer zabode, a ne pusti žela v dobrem, občutljivem srcu, in ker je namen sam na sebi povsem opravičen in vzvišen, zategadelj se ne ustrašim, prerešetariti notranjih činiteljev, ki našo stanovsko čast in učiteljski ugled izpodkopavajo, s kratka, da negujemo sami vse premalo naš ugled in da je skrajni čas, pred lastnim pragom najprej pometati ter ga očistiti raznih peg! Čislajmo in spoštujmo se sami, potem nas bodo tudi drugi spoštovali in čislali! Da se ta velevažni izrek pojasni, pogledjmo si celo nepristransko in resno, brez prikritja bolj na drobno naše dejanske osobne učiteljske razmere.

Že 24 let delam v privatnem kakor javnem življenju z besedo in peresom na to, da bi se učiteljski stan, kateri je tudi moj stan, in kojega udje so bili tudi moji pradedje, kolikor možno povzdignil pred vesolnim, olikanim svetom primerno njegovej dejanskej veljavi; premišljeval sem mnogo, govoril in pisal mnogokrat o tem važnem predmetu, pretuhtaval sem pa tudi na podlagi lastne in tuje izkušnje, kako je uspešno prijeti nasprotnika našemu tolikokrat užaljenemu ugledu. Pri tej preiskavi spoznal sem, da je treba razločevati dve vrsti sovražnikov: zunanjih in notranjih. Notranjim smo prištevati mi sami. Zunanje sovražnike smatram manj nevarne; pobijemo je odločno z odprtim vizirom očitno z besedami in raznimi spisi. Storimo pa to lahko opravičeno povsod in javnim potom; tudi drugi stanovi se potegujejo za svoj obstanek, za svoj izboljšek, za svoj ugled, to veleva stanovska čast, to velevajo idejali, ki še niso povsod izumrli. A drugače je glede na notranje nasprotnike! Samega se napadati, uspešno in določno premagovati je pa veletežavno. Mi sami smo v marsičem grešniki, moramo pa biti tudi svoji lastni izpovedniki. Dokler se nismo premagali samega sebe, ne kaže se sprijeti z zunanjim sovražnikom; in ker pa vendar to-le vedno storimo, zato so naši skupni uspehi tudi tako malenkostni, brez odločilnega pomena. Neprevidno bi bilo, naše osobne napake razupijati pred občinstvom. A tukaj, pri učiteljskem zborovanju, kjer se pomenkujemo le med seboj, tovariš s tovarišem, je naš: hic Rhodus, hic salta! Tukaj je pravo mesto in torišče, prerešetovati odkritosrčno slabe naše medsebojne razmere in ukreniti na boljšo pot, prispeti do pravega izpoznanja, da očistimo vztrajno svitli ščit našega splošnega učiteljskega ugleda! Samo po sebi je pa razumno, da govorim le o splošnih naših slabostih in da se ne bodem morda breztaktno dotaknil katere naše lokalne osobnosti. Vse, kar bodem še navedel, velja isto tako za Celje, Gradec, Dunaj, Ljubno — sploh za oni veliki obseg, nad katerim vihra zmagonosni prapor mogočne Avstrije! Mislim, da se bomo povsem razumeli. Nekaj ne gre za določen kraj, za določeno osebo; v mislih imam vedno le vesolno ljudsko učiteljstvo. V celi veliki skupini je pa marsikdo umazan na značaju, pretiran na umu, raztrgan na stanovskem rokavu, vsekan z velikanskim pedagogiskim „šmisom“ sredi lica, pegast glede na kolegijalnost i. t. d. Vsi ti madeži in grde pege zabranjujejo povzdigo stanovskega ugleda ne-le posameznim, v svoji ogromni skupini koncentrirajo se posamezni naši pogreški v velikanskega zmaja, ki vso našo skupno čast prav po-žrešno ugonoblja.

Pred kratkim sem čital sicer malovrstno, a pretresujočo novino v „Oesterreichische Schulzeitung“ in ravno isto dobesečno v „Steirische Schul- und Lehrer-Zeitung“. Zaradi prevažnega pomena omenjene stavke tukaj navedem:

„Lauter Lügen, lauter Wortschwall. Da schreien wir 30 Jahr nach Einigkeit und werden immer uneiniger; da predigen wir ein Vierteljahrhundert Brüderlichkeit und sind nun fast in allen Vereinen wie Hunde und Katzen aufeinander; da brüsten wir uns mit

unserer Macht und werden täglich mehr zur Ohnmacht; da schmieden wir jahraus jahrein Pläne, und alle scheitern durch unsere eigene Schuld; da will jeder oben sein und keiner unten, viele suchen nur sich und nicht das Ganze, und so wird alles zur Lüge, zum Wortschwall, und nichts wird zur That. Armer Stand! Es muss einmal gesagt sein!“ — In to je gola istina! Če smo tudi v našem celjskem in laškem šolskem okraju primeroma vzgledni drugim okrajem, vendar mislim, da je ta šolska zadeva v obče jako pereča in tako velevažna, da je ne gre več prezirati!

Učitelj na enorazrednici ima glede na lokalno stanovsko čast edino le samega sebe negovati; kako on deluje, kako živi, od tega je odvisna krajevna spoštljivost do njega in sploh do učiteljskega stanu. Zdaj pa hočem z nabrušenim nožem obrezati zastarele rane, bule operirati, ki po gobovo rastejo na šolah-večrazrednicah. Kdor ne napreduje, on zaostaja: govoriti in drug drugemu odpirati sree, to je potreba; razodeto pa v svojo korist obračati, to je omika. Kakšne so pa navadno medsebojne učiteljske razmere na večrazrednicah? Če površno sodimo, zasledujemo lahko napredovanje glede na učni smoter, najdemo izborne učne moči, povsem napredek glede na otroško vzgojo in ljudsko omiko. Toda to je po mojem mnenju vse premalo! Da vse svoje sile napenjamo vestno izpolnjevati zahteve svojega učnega poklica v obsegu, katerega omejuje štiri stene učne sobe napram zahtevanju dotičnih šolsko-žakonskih določil, to je naša dolžnost, za to delo dobivamo določeno plačilo, če tudi malo primeroma neumornemu našemu trudu. S tem pa, da izpolnjujemo navadne naše, v ozkem okvirju vsakdanjega življenja navedene dolžnosti, s tem, trdim, je za povišanje našega občnega ugleda še vse premalo storjenega. Malo je takih ljudi, ki vtegnejo strokovnjaško-temeljito soditi o našem napredku glede na učno naše poslovanje. Samo zaradi ožjega napredka nas občinstvo še dolgo ne bo čislalo; občinstvo nas sodi po drugem merilu, nego nas sodijo strokovnjaki naše vrste. Da si priborimo ono vzvišeno stališče, katero je vzor vsakega resnega učitelja-odgojitelja, treba nam je pred vsem, to je „*conditio sine qua non*“, treba nam je proti občinstvu složno in povsem premišljeno-taktno postopati. Žalibog, to se ne zgodi povsod, to preziranje složnosti nam najbolj prizadene na ugledu in vse, kar dosežemo brez navedenega krepila v svojej skupnosti, je le malo več nego puhla pena. Čemu bi tu navedel vse upe, ki so nam že splavali po vodi, čemu bi našteval ogromnosti trudapolnega a brezuspešnega delovanja v dosego zaželenega ugleda? Saj nam je vsem itak znano, da naše dozrajne nade vsak vetrič omaja, izruje in uniči. Nam manjka posamezno in v skupnosti prave sloge! Le v slogi je moč, le složnim nam je liki falangi prodreti do istega vpliva, katerega si vsi želimo, pa nikjer ne najdemo, ker smo tega sami največ krivi. „Kogar malenkost rada moti, ne doseže nič na svojem poti.“ Pregovor pravi: „Ko bi jedna se za bor prijela, tudi on bi zelen se posušil.“ Spoznanje lastnih napak — k poboljšanju prvi korak. Tudi las ima svojo senco.

Kdo nas pa bo spoštoval, če še n. pr. v marsikaterem kraju ne zmoremo toliko duševnega napredka in stanovske samosvesti, da bi na enej večrazrednici bili vsi edini, složni, povsem korektni? Ako se, kar se očitvidno večkrat pripeti, moralno med seboj lasamo in mnogokrat za prazen nič drug drugemu nagajamo, kdo nas bode smatral resnim faktorjem, kdo nas bo povzdignil, če tega sami ne storimo! Kdor bližnjega odira, ta sebi hišo podira. Za prazen nič ne rabi biča, to je škodljivo, skušnja priča. Čemu medsebojnega mrženja, domačega sovraštva; nimamo še zadosti zunanjih nasprotnikov, kateri kakor krokarji prežé na nas, javno in potuhnjeno skrito, da bi tu ali tam katerega tovariša prav grdo in brez usmiljenja oključali in njegov vpliv v občinstvu diskreditirali?

Posamezni boritelj nič ne doseže; upade mu pogum, utrujen brezuspešnega bojevanja za splošni ugled postane tak „osameli tič“ na zadnje pravi egojist, kateri se za stanovsko

čas nič več ne zmeni in kateremu je vse občevanje s tovarišem ostudno. Ali morda ni to vse gola resnica? Pa ne zamerite: dober prijatelj ta tvoj ni, ki ti resnice ne pove v oči! Manjka nam prave kolegijalnosti; le-ta je čednost, ki ima zdrave korenine, močno deblo, krepke veje, bujne mladike, zlato evetje in neminljivo sadje! Sestra prenapete modrosti je ošabnost. Le vprašaj prav zaupljivo mlajšega tovariša, kako je kaj, po domače rečeno, zadovoljen se svojim nadučiteljem in slišal bodeš žalibog, da jasne idejale prepregajo temni oblaki, da si je marsikateri v svoji začetni navdušenosti in gorečnosti do poklica in ugleda vse drugače mislil skupno delovanje in oranje na duševno-šolskem polju. A dokler srce še upa, ne čuti strupa. Srčni mir je rajski vrt, pa gorje, komur je strt! In vprašaj zopet izkušenega nadučitelja, kakoršne so učiteljske razmere na njegovi šoli. Žalostno ti bode odkimal in pritrjeval, da ves njegov trud je zaman, ker mu drugi sotrudniki v marsičem delajo ovire, s kratka: manjka tam in tu skupne složnosti!

Nož sem neustrašeno nastavlil: zdaj pa hočem prav previdno operirati.

Na večrazrednicah mora biti eden voditelj gledé na izvrševanje vzgoje in na formalno učenje, ki zastopa v slogi z drugimi sotrudniki stanovsko čast in stanovski ugled tudi proti občinstvu. Znan je pregovor: Ako zapovedujeta dva brodarja, potopi se ladja. Ravno tako velja tudi izrek: Prevelika sila se sama ujé. Zdaj bom pa vrezal.

Šolski vodja ima po zakonu marsikatero vsem znano dolžnost, katero mu je vestno izpolnjevati, hoče vladati red, kajti: hiša razdeljena razpada kakor zapuščena in „nered in nemir je pogube vir“. Mnogokrat pa vodja pozabi, da šola ni vojaško torišče, da sotrudniki niso prostaki, a on sam pa da ni častnik; pozabi, da mu je že kakor učitelju dolžnost, da povsod v šoli postopa z ljubeznijo, — kajti le tam, kjer je ljubezen, tam je mir, in kjer je mir, tam je veselje! Tako imej dalje vedno pred očmi, da mu je — obéuje li se svojimi sotrudniki v šoli ali razven šole — ljubeznivo postopati, taktno izvrševati voditeljske dolžnosti. Lepa beseda najde lepo mesto, prevzetnost ostane od veka do veka človeštva pregrešna in grda obleka, potrpljenje prijateljsko nas pa pelje na krasne livade, kjer rasto in zoré zlate nam nade. Vsako strastno postopanje uničuje nam ugled: Brez uzde strast, je gotova propast. Kakor lepa jutranja zarja, ki se širi po nebu, naj voditelju vedno blišči in sveti zlati izrek: „Quidquid agis, prudenter agas et respice finem“ po domače: „Karkoli delaš, delaj previdno, pa glej na izid“. V vsakem oziru naj bode voditelj drugim v izgled, mož beseda, značaj jeklen, sebi in drugim nekaljeno zrcalo! — Kdor takšen ni, ne more zahtevati spoštljivosti; zvičajnika, bodisi mlad ali star, se vsak človek boji, kakor strupene kače. Ko bi si vsak voditelj le te kratke zlate besede globoko v srce vtisnil, preverjen sem, da bi ga sotrudniki ljubili in spoštovali, ga čislali in ž njim občevali liki z dobrim očetom, kateremu je skrb, da se vsem udom obitelji dobro godi. Tako postopanje bi povzdignilo naš ponos, našo čast, naš ugled pred drugimi in med seboj!

Najbolj vzglednemu voditelju pa slabo, nekolegijalno obnašanje sotrudnikov prizadene nevoljo, žalost, nemir. Drevo se naj naslanja na drevo, človek na človeka — učitelj pa na učitelja! Kdor tega ne stori, ni dobrega srca. Čednost, po imenu kolegijalnost, je plemenita cvetlica, ki raste in evete le v dobrem sreču. Brez kolegijalnosti ni sloge. Nesloga pa tlači — ne-le posameznega, ampak vse skupaj; ves naš stan hira zaradi te izrodnosti. Da se mlajši proti starejšemu, recimo: dostojno obnaša, to je stara, na celem svetu veljavna čednost. Kdor se šteje olikanega, ravnal se bode vedno po tem geslu; in če smo vljudni, prijazni, po vsem odkritosrčni (ne hlapčevsko udani) proti drugim starejšim, zakaj bi taki ne mogli biti tudi proti svojim prijateljem, tovarišem?

Kakor se pozdravlja tako se odzdravlja. Sveta, stanovska ljubezen naj bo vez, ki nas varuje raznih nezgod! Stanovska kolegijalnost pa bodi zrelo, katerega ne sme temniti sebičnost, prazna čast, napuhnjenost in smešna predrznost. Lahko bi mnogo dotičnih slučajev navedel; pa, da se ne izneverim obljubljeni kratkosti, le eno reč izmed mnogo drugih!

Kakšno kričanje in nekolegijalno postopanje je na marsikateri šoli večrazrednici nastalo n. pr. vsled zakona, da mora vsak šolski vodja hospitirati saj enkrat na mesec, 11krat tekom celega dolgega šolskega leta pri svojih sotrudnikih! Čudil sem se zares, čemu toliko hrupa! Ali se s tem morda zgodi komu kakšna krivica? Je-li ta določba morda naperjena proti stanovskeji časti, proti našemu občenemu ugledu? Nikakor ne! Ali niso vsi sotrudniki na večrazrednici tako rekoč le eno telo? Telo pa, saj človeško, ima glavo, roke, noge i. t. d. Ali ni nam vsem znana basen iz šolskega berila: „Človeški udje se upro?“ Ni-li vodja naravnim potom glava. Ali naj bode znabiti noga?

Šolski vodja mora natanko vedeti, kako je pospeševati pouk v posameznih predmetih in v raznih razredih? Na večrazrednicah ima sicer vsak razred svoj določen delokrog, katerega pa ovirajo prav mnogokrat: neredno šolsko obiskovanje, bolezen in druge okolnosti. Uspešno je delovanje šolsko le takrat, ako se harmonično vjemajo učni napredki raznih razredov — vsi skupaj šele postavijo hram izobražbe, izomike, vzgoje! Tu pa tam je treba kaj popraviti, predrugačiti; v to je postavljen vodja, ki pa bode mogel izvršiti svojo nalogo le, ako pridno hospitira. V nekaterih krajih hospitirajo ne-le učitelj-voditelj ene šole, ampak obiskujejo sosedne šole vsi skupaj: v eden razred ne dohaja samo eden učitelj, temveč vsi učitelji celega okraja! Na posamezni šoli je voditelju vedeti, li doseže vsak posamezen razred svoj cilj, da potem končno uredi pouk v najvišjem oddelku ali razredu. Voditelj je odgovoren za red cele mu poverjene šole; bodeš mu tedaj zameril, ako te prijateljsko obiše pri tvojem delovanju in ti, če je potreba, primerno in očetovsko-prijateljsko pomaga pri izvrševanju tvojih dolžnosti??? Ali ne cedimo vedno in vedno polnih ust: učitelj se nikoli ne izuči, treba mu je vedno napredovati, da ostane na površju vede in znanosti, da koraka z modernim časom naprej, ne nazaj; in če je to res: ni li po tem takem logično, da je starejši bolj izkušen kakor mlajši, da ima prvi več prakse in vede kakor drugi, ki še le rije na dan? Glej, prijatelj! tako je treba vse ogledati pri pravi ne medli luči. Odpirajmo si vedno drug drugemu srce! Kar si pa prijateljsko razodenemo, moramo obračati v svojo korist; to je prava, temeljita izomika za mlade in stare! In še nekaj malega iz obilosti enakega gradiva.

Na večrazrednicah se skoraj vsak dan pripeti, da je treba kako šolsko stvar skupno, v sporazumljenju izvršiti. Če bi vsak po svoji, če tudi prav modri glavi storil, kakor mu ljubo in drago, ali ne bi celo v prav malenkostnih zadevah nastal nered in tako slab izgled za otroke in stariše; in kaj bi rekli še le o šolski disciplini, če je učitelji sami ne marajo in če v vednem razporu prav izgledno pohujšajo mladino, ki vse to vidi, se o tem razgovarja, naše maroge okoli raznaša — ter naš ugled povzdiguje — kali?! Bodeš potemtakem morda zameril voditelju, če zaradi reda daje navode, kako in kaj v tej ali oni reči? In to povsem prijazno, taktno, kar se samo po sebi razume! Bi-li kateremu prenapetnežu ljubše bilo, da bi mu kdo drugi, manje prijateljsko, tembolj iz Olimpa zaukazoval liki v starih, slabih šolskih časih?

Vidiš torej, dragi mi prijatelj, red mora biti! Marsikaj se komu ničevno, smešno zdi. Pa v šolskih, uradnih zadevah nam mora biti vedno vse resno. Ni vse smešno, kar se komur smešno zdi. Učitelja vzgojevalni značaj lahko presodiš po tem, čemur se on nepremišljeno posmehuje!

Kakšne druge žalostne razmere še vladajo pogostoma med učiteljstvom na več-razrednicah — kako drug drugemu nasprotuje v občno zadoščenje naših sovražnikov, ki bi smeja popokali, ko bi vse kratkovidnosti naših kolegov do skrajja poznali, ne bodem na drobno omenjal. Zadostuj, da smo se na podlagi nekaj izgledov prepričali in sprevideli, da tako ne gre delati naprej. Slučajno sem slišal некоč iz ust olikanega moža povodom večletne razprtije učiteljske na neki šoli: „Zdaj pa vidim, da ti učitelji niso sposobni biti samostalnimi — nobenega redu med seboj, kako še-le v šoli! Da, prej je bilo v tem oziru mnogo bolje. Župnik in kaplan sta namignila — pa mirna Bosna!“ — Prav gorko me je to pravično očitanje napak drugih mojih kolegov speklo — in takoj sem si mislil: Nesloga med nami podkopava sleherni ugled in nas privede počasi, pa gotovo popolnoma ob vso samostalnost. Dokler ne bode drugače, naj reče kdo, kar hoče, ostane naš zunanji in notranji ugled le polovičarski — brez vse veljave.

Kako pa postopajo drugi stanovi, n. pr. vojaki, duhovniki? Si-li kedaj že slišal, da je kaplan kaplana, župnik župnika, častnik častnika pred občinstvom obrekoval ali osmešil, ga obiral po časnikih, se ga morda izogibal v družbi? Ali ne stojé vsi za enega, eden za vse? V tej notranji in zunanji železni slogi obstoji njihova veličanska moč, njihova nadvlada čez druge stanove, njihov nerušljivi stanovski ugled. Bi to ne moglo tudi pri nas tako biti? Kaj ti pomaga, če si se dobro učil in se veliko naučil, ako nočeš v tem oziru nič dobrega storiti?

In zaradi kakšnih malenkosti se včasih vname poguben prepir, besedovanje, sovražstvo in po tem takem razno natolcevanje in toževanje! Lahko bi postregel s podrobnostmi, — omenim pa le, da v enem letu dobaja več košev raznih pismenih pritožb na razna oblastva. Učitelj tožuje učitelja in disciplinarne preiskave so na dnevnem redu, mi pa še vedno ne pomislimo, da tako sami sebe spravljamo pod grudo? Kdo nas bode spoštoval, če se sami ne spoštujemo! Od kod bi naj prišel naš stanovski ugled?!

Ohrabrimo se! Proč s tisto napubnjenostjo, proč s tistim preziranjem tovarišev, proč z največjim strupenim gadom, ki se mu pravi samoljubnost, sebičnost; — proč z vso nekolegijalnostjo! Pred občinstvom moramo si biti vsi enaki, drug drugemu prijateljsko naklonjeni — eden za vse, vsi za enega! Kakor se nesloga udomači na kakšni posamezni šoli, tako se ta gnusni črv vgnezdi tudi pri večji skupini. On izpodjeda še tako krepke korenine, kajti iz malega raste veliko, dobro, pa tudi slabo. Združimo se doma vsak v svojem delokrogu, združimo se prijateljsko v raznih društvih! Kako lep je običaj n. pr. pri duhovnikih, da drug drugega posetijo povodom godovanja, kakega praznika, sploh pri vsakej priložnosti. Prijatelj učitelj obišči prijatelja učitelja! Združujmo se tudi v majhne domače skupine!

Ali ni to čudno in žalostno, če dva tovariša, ki sta znabiti le pol ure hoda vsak k sebi, se vsako leto komaj enkrat vidita ali da sploh ne občujeta v prijaznem, prijateljskem posetu? Da tako obnašanje jako slabo vpliva na naš splošni ugled, mi pač ni treba še dokazovati.

Divide et impera? Vsakega posameznega lahko naši nasprotniki ugonobijo. Kakšna sramota za vsakega, kdor ne mara za tovariša, bodi-si že kakšen koli. Je-li slabejši od tebe, povzdigni ga, je-li boljši od tebe, posnemaj ga! Če je pa ugleden, ne zavidaj mu tega — potrudi se, mu biti enak! Pokažimo vendar enkrat dejansko občinstvu, da smo zavedni vzgojitelji mladine in naroda; iščimo prilike, da se med seboj razgovarjamo; stanovski čut nam bodi svetla zvezda, katera pred nami plava in nas privede do cilja: stanovskega ugleda! Bodimo ponosni, da smo učitelji, čislajmo se kot takšni sami in svet nas bode čislal. Naš stan nam bodi pred vsem vodilo življenja, vse drugo še le

pride za nameček. Kdor se preveč peča z drugimi malenkostmi, prerad zajide od pravega tira; on je vse drugo, le učitelj ni! Delajmo na to, da nas bodo čislali kakor učitelje! Če se bomo vsi brez izjeme ogreli enkrat do dobrega za svoj poklic, za našo stanovsko čast, če bomo povsem kolegijalno postopali, potem bomo tudi svoj vzvišeni cilj dosegli. Na delo torej!

Ne tratimo časa z malenkostmi, časi so resni in kdo ve, če najboljšega časa že nismo potratili, izgubili. Naš bistri duh naj premaga vse ničeve ovire, storimo vse, kar veleva storiti nam stan! In končno:

Potreba je, govoriti in drug drugemu odpirati sree; kdor pa razodeto v svojo korist obrača, le-ta je popolnoma olikan.

Trdno dajmo se skleniti, sloga pravo moč rodi, vse lahko nam bo storiti, ako združimo moči — torej vedno „Viribus unitis!“



Zakaj si slovenske učiteljice ustanové svoje društvo?

! Čudno vprašanje! Zato, ker je potrebujejo! Sedanji čas je čas zedinjenj, čas organizacij. Združuje, organizuje se vsak stan, ki hoče zastopati svoje interese — in kateri jih nima? Stanje ljudske učiteljice ni in še davno ne bode tako, da bi ne potrebovala opore — in kje naj je najde, ako ne v društvu enakotrpelih?

Mnogo jih je, ki smatrajo ustanovitev novega društva — kot nasprotje učiteljem oziroma njihovim društvom. Ne uvidimo, s čim bi se jim tu nasprotovalo. Svoje koristi iskati, braniti svoje pravice je vsakemu dovoljeno. Da učitelji v svojih društvih zastopajo v prvi vrsti le svoje interese — kedo bi jim zameril? In kedo sme zameriti učiteljici, ako v lastnem društvu teži za napredkom, katerega pospeševati učitelji ne hoté ali ne morejo. V povzdigo svojega stanu — v prospeh vedno se množočih dekliških šol morejo učiteljice le v lastnem društvu kaj doseči! Ako mlad trgovec odpre svojo trgovino — ne stori tega v konkurenco sodrugu, temveč, da bi si opomogel, da bi se postavil na lastne noge, da bi meril svoje moči v boju za obstanek. Trd je ta boj, vemo. Duh časa zahteva tudi od ženske boj za obstanek.

Slovenskim učiteljicam mora temveč biti ležeče na tem, da si prej ko prej ustanove lastno društvo, ker se ravno v sedanjih časih čuti neko tajno, deloma tudi javno delovanje

zoper njih interese. Molčimo o spomenici kranjskih oziroma o ljubljanskih učiteljev — pogledjmo drugam.

Na Češkem, kjer je učiteljic le 12 $\frac{1}{4}$ % vsega učiteljstva, delujejo učitelji na preosnovi državnega ljudskošolskega zakona z leta 1869. V tej preosnovi naj bi se §§ 14, 15, 17 čisto izpustili, ter s tem prizadel učiteljicam občuten udarec. Ni torej res, kar prinaša „Uč. Tov.“ (v 10. št. t. l.), da učiteljice izpodrivajo učitelje iz dekliških šol — temveč one branijo le svoje pravice, zajamčene v državnem ljudskošolskem zakonu! Seveda, kako se neki ženske predrznejše braniti svoje pravice napram učiteljem! — Kar delajo sedaj češki učitelji, delalo se bode tudi pri nas prej ali slej. Kako bodemo učiteljice, ki smo vedno v manjšini — branile svoje pravice v društvih učiteljev?!

Znano je, koliko besedij — nepotrebnih in neopravičenih se je govorilo in več pisalo zoper žensko vodstvo na dekliških šolah. To pravico, zajamčeno v državnem ljudskošolskem zakonu (veljavno torej že 29 let), po katerem so vsa mesta na dekliških šolah popolniti z ženskim osebjem (glej min. ukaz z dne 27. junija 1891!) hočejo se učiteljicam iztrgati iz rok!

Naj bi se že enkrat pojenjalo s tistim hvalisanjem možkih voditeljev! Kakšne so vendar zahteve, ki se stavijo vodstvom, da

bi jim ženska — stanovsko naobražena — ne bila kos?! Čut pravičnosti, reda in dolžnosti so — smelo trdim, enako prirojena ženskam, kakor možkim. Posebe izobražen mora biti ta čut pri učiteljici kakor učitelju! Je-li najvestnejša učiteljica slabejša od najslabšega učitelja?!

In katero učiteljsko društvo se bode oglasilo za te pravice učiteljic? Pokazalo se je pri nas letos — v stolnem mestu — kakšen zagovornik učiteljskih pravic, je naše stanovsko glasilo. Po vseh njegovih predalih svetlikali so se blesteči uzori krajev in mest, v katerih se je pojavilo najmanjše nasprotstvo ženskemu vodstvu! Vse mu je dobro došlo!

Kakšen trn v peti jim je letošnji neznan uspeh kranjskih učiteljic!

Poročujoč o regulaciji plač, dostavlja: To mnenje (da imajo učiteljice enake dolžnosti) ni pravo, kajti učiteljice se smejo jemati pri dečkih le za prva štiri leta!

Kdor ne misli dalje, nego pēd seže, mislil si bode: Te preklicane učitelje ničesa ne delajo, samo mastne plače hočejo! Počasi! Kdor ne uvidi, da je omenjeni § 15. dež. zakona utemeljen le v spolni razliki mej učencem in učiteljico — je kratko: slep! Drugič: V čem se razlikuje učni smoter dekliških šol od onega deških? Tretjič: Koliko imajo učitelji osemrazrednic? — šestrazrednic? Nijedne. Kdo doseže smoter v dekliških osemrazrednicah? Oni, ki govoré o manjših dolžnostih učiteljic, ozró naj se na naše osemrazrednice tam v stolnem mestu. Na onih dveh (če hočete

tudi na nunske) pripravljajo se dekleta za učiteljsko pripravnico, kjer je treba gotovo več znati, kakor za vstop v I. gimnazijski ali realni razred. Tam na osemrazrednicah imate kolegince, ki uzorno delujejo in poučujejo predmete meščanskih šol in — prejemajo plačo ljudskošolskih učiteljic! Brez kričanja o svojem izvrstnem delovanju sedé v pozno noč pri pismenih korekturah, pri vestnem pripravljanju za predavanje težkih predmetov! Sevéda, to niso dolžnosti?! To so žrtvovanja!

Več ko jasno je, da bodo učitelji v svojih društvih zastopali pravice učiteljic le takrat, ko se bode njih interes popolnoma skladal z onimi učiteljic — drugače nikdar! Razlogov, ki govoré za zedinjenje učiteljic v posebnem društvu, katero se snuje v proslavo Onega, ki si je izvolil geslo: „Z zedinjenimi močmi!“ je, menim dovolj. — Krepi naj jih zavest, da delujejo s tem tudi z zedinjenimi močmi v prospeli šole, kateri žrtvujejo svoje življenje — in v povzdigo svojega stanu, kateremu se s ponosom prištevajo! In to delovanje blagoslovi Bog!*

* Da se skazemo uslužni cenjenim našim tovarišcem, priobčili smo ta članek brez vsake opombe, da-si bi se dala marsikatera proti tovarišem-učiteljem naperjena trditev z lahka izpodbiti in se nam zlasti generalizovanje posameznih slučajev nikakor ne dopade. Sotrudnicam našim na šolskem polju želimo pri njihovih nakanih najboljšega uspeha v prepričanju, da nas bode ravno njihovo intenzivnejše društveno delovanje v skupnih naših težnjah v kratkem tembolj zedinilo, tako, kakor nas snovanje društva učiteljic sedaj navidezno razdružuje. V to pomozi Bog! Uredn.

Društveni vestnik.

Iz Zaveze slovenskih učiteljskih društev.

V Ljubljani se je konstituiral pod častnim predsedstvom gospoda župana Hribarja „ljubljski krajevni odbor“ za prireditve X. glavne skupščine „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“. Odbor se je prijel marljivo dela, skrbi pa posebno, da bi vspel prav dobro „jubilejni koncert“. Zato priredi prvo pevsko vajo že na binkoštni torek zjutraj ob 9. uri v „Narodnem domu“ v Ljubljani. Želi pa iskreno, da bi se udeležilo učiteljstvo te pevske vaje v naj-

vežjem številu. Sodelovavk in sodelovavcev se je oglasilo do sedaj 140 večinoma iz Kranjskega. Med oglašenci pogrešamo prav mnogo cenjenih tovarišic in dragih tovarišev iz Štajerskega in Primorskega. Podpisani direktorij prosi prav lepo, da se zglase tudi ti v teku enega tedna, da bo mogel pripravljalni odbor dati natisniti zadostno število glasov.

Za glavno zborovanje je do sedaj oglašen sle-

deči predmet: „Stanje i želje hrvatsko-slovenskog učiteljstva Istre“ — predaje Božo Dubrovič.

Okrajno učiteljsko društvo za kranjski šolski okraj je volilo te-le gg. delegate:

1. Jožef Armič, učitelj v Sorici,
2. Drag. Benedik, nadučitelj v Smledniku,
3. Miha Bregant, nadučitelj v Šmartnu,
4. Slavko Flis, učitelj v Škofji Loki,
5. Frančišek Papa, nadučitelj v Škofji Loki.

Direktorij „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“
v Št. Juriju p.-Kranju, 21. maja 1898.

D. Česnik s. r., **L. Jelenc** s. r.,
t. č. tajnik. t. č. predsednik.

Iz seje upravnega odbora „Zaveze“. (Konec.)

Direktoriju „Zaveze“ se naroča, da stopi v dogovor s „Slovenskim učit. društvom v Ljubljani“, da se izvoli posebni krajevni odbor, ki naj v ime „Zaveze“ glede koncerta in zborovanja vse potrebno ukrene.

Volitev odbora za „šolski muzej“ se odloži na predlog odb. Dimnika na prihodnjo sejo upravn. odbora. Blagajnik Luznar naznanja, da znaša čisti inetek „šolsk. muzeja“ do zdaj samo 41 gld.

Odb. Kocbek predlaga, naj ustanovi „Zaveza“ v proslavo 50letnega cesarjevega jubileja društvo „Samopomoč“ za vse slovensko in istrsko-hrvatsko učiteljstvo. Direktorij „Zaveze“ naj kot osnivalni odbor izposluje potrditev pravil do prihodnje seje upravnega odbora. Društvo naj se imenuje „Jubilejna samopomoč“. (Sprejeto.)

Odb. Porekar predlaga, da se na zlobne in neosnovane napade v „Tagesposti“ odgovori s primernim popravkom. (Sprejeto.)

Odb. Ravnikar predlaga, naj se dovoli direktoriju za njegovo obilno delo kaka nagrada. Sklene se predložiti to zadevo delegaciji „Zaveze“.

Odb. Česnik predlaga (v ime direktorija), da naj „Zaveza“ priporoča slovenskemu učiteljstvu za nakup zvezkov le take trvdke, ki so pripravljene prepustiti od čistega dobička nekaj odstotkov „Zavezi“. Za Štajarsko naj se v to svrhu pooblasti „Celjsko-laško učiteljsko društvo“, za Primorje pa „Goriško učiteljsko društvo“. (Sprejeto.)

Odb. Česnik predlaga, da izreče upravni odbor g. Dimniku priznanje in zahvalo za njegov trud ob osnovanju „šolskega muzeja“. (Živio- in dobroklici. Sprejeto.)

Odb. Česnik predlaga, naj se predstavi novoimenovanemu knezoškofu ljubljanskemu deputacija „Zaveze“. (Sprejeto.)

Odb. Petriček predlaga, naj se „Zaveza“ spominja ob proslavi svoje 10letnice svojih ustanoviteljev. Direktorij naj v to svrhu kaj primernega ukrene ter o tem poroča pri prihodnji seji upravnega odbora. (Sprejeto.)

Odb. Česnik predlaga, naj „Zaveza“ skuša osnovati za vse slovensko in istrsko-hrvatsko učiteljstvo „Učiteljsko podporno in bolnišisko društvo“.

Sklene se, da se bode o tem posvetoval upravni odbor pri prihodnji svoji seji.

Odb. Šega predlaga, naj „Zaveza“ dela na to, da pride tudi „Učit. Tovariš“, saj formalno, v last „Zaveze“. Skuša naj se preosnovati oba lista tako, da bode eden šolsko-političen list, a drugi strogo pedagoškega zadržaja, nekaka pedagog. revue. S tem bi bilo učiteljstvu zelo ustrezno.

Predsednik Jelenc pravi, da je ta misel lepa, da se pa o tem zdaj zaradi raznih zaprek še ne more kaj definitivnega skleniti.

Odb. Šega na to predlaga, naj stopi „Zaveza“ saj v dogovor z „Slov. učit. društvom v Ljubljani“, direktorij pa naj prihodnjič o tem poroča. (Sprejeto.)

Ker se nikdo več ne oglasi za besedo, zaključijo predsednik Jelenc sejo, zahvaljujoč gg. odbornike na velikem zanimanju in na vstrajnosti, katero so pokazali pri današnji dolgi seji. Tajnik.

Ptuj. Naj mi še kdo reče: Quem dii oderunt, eum magistrum fecerunt! Prejšnje in naslednje dni je deževalo, toda dne 12. maja meseca bilo je lepo, ker je imelo učiteljstvo ptujskega okraja svoj izlet v Vurberg. Torej: Quem dii amant, . . . ! Čeravno so oblaki grozeč se jadrili od juga, vendar se nas je zbralo prav lepo število; pravijo, da okoli 60.

Po sveti maši, katero je daroval domači župnik, velečastiti gospod Martin Osenjak, ogledali smo si grad, o kojem pa sem že pred dvema letoma govoril.

Zborovanje, katero se je vršilo v šoli, otvoril je predsednik gospod Žiher, pozdravljajoč nas in goste, osobito pa slovenskemu učiteljstvu tako priljubljenega gospoda ravnatelja Schreinerja. Ker so se društvene zadeve opustile, pričel je navdušeno sprejeti, gospod ravnatelj in nadzornik kar svoje podavanje: „Pouk v oddelkih“. Rad bi bil zabeležil celi ta prezanimljiv govor, ali ker se še moje stenografovanje vleče kakor smola, zato podajam samo najvažnejše.

Trirazrednica. Splošna razdelitev učencev na oddelke ni povse praktična, ampak primernejše je razdeliti jih po učni snovi. Velikokrat se lahko (in včasih se celo morata) skupaj podučujeta oba oddelka.

a) Čitanje in pisanje. V 1. razredu se oddelka ne morata združiti; v 2. in 3. razredu pa se to mora storiti že zavoljo važnosti predmeta. Čita pa se še vse premalo! Ako je dva tedna eno in isto, zraven tega še celo kratko berilce v tednik zapisano, je to za vaje v čitanju gotovo premalo. Rajši razpravo bolj umno izvesti in za čitanje več časa pustiti.

b) Nazorni pouk. Oddelki prvega razreda se ne družijo. Snov za ta predmet je že tako izbrana (šolska, domača izba, vrt, okolica itd.), da se mora hoditi vedno po isti poti. Drugi bi se pri tem dolgočasili. Drugo šolsko leto se ima ozirati na prirodnine. Gospod podavatelj je priporočal pri tej priliki 20 podob Jansky-jevih, ki so za nazorni

pouk najboljši. Te podobe pa bodo tudi neobhodno potrebne za tiste šole, kjer se bo vpeljala „Druga nemška vadnica“, kajti ta knjiga je spisana na podlagi teh podob.

c) Slovnica. Vse oddelke ločiti! Slovniški pouk naj se podaja v malih porcijah, ki pa se naj temeljito obdelajo. Žalibog, da še Slovenci pogrešamo dobre metodične knjige, ki bi zadoščevala potrebam. Pa upajmo, da jo dobimo! Obravnavajo pa se najprej stavki in stavkovi členi; ko so se dobro vdomačili, pridejo na vrsto besedna plemena. Nikdar pa mešati, ker potem otroci pojme za stavkov člen in besedno plemo vedno zamenjavajo. Da začnemo s stavki ne pa z besedami, leži že v otroški naravi. Otroci, kakor tudi odrasli ne poznajo besed; delajo pa stavke, četudi nepravilne. List kake kuharice nam to večkrat jasno dokazuje. Po dve ali tri besede so zvezane v eno in ena daljša pa je v dve ali tri razdeljena. (N. pr. In pred kot nadalje pišem te iz ljubezni iz celega srca pravljubeznivo pozdravim Pri vošči mi torej odkrito srčno ljubezen zakaj zame sile ti nasvetu.) Če hočemo, da otroci sestavijo kak spis, in naj si bo še tako priprost, treba je stavkov. Velike važnosti je tudi pretvarjanje stavkov v prašalne, velelne, želelne in pogojne zaradi prašalnic in ločil. Tudi raba oziralnih zaimkov in veznikov zahteva več negovanja, da se pridobi lično spajanje stavkov in odpravi v spisu navadna okornost.

d) Pravopis. Pravopis kot samostojen predmet je nesmisel. Pravopis in čitanje, pravopis in spisje, pravopis in slovnica so neločljivi predmeti. Kdaj se piše n. pr. velika črka? To se učenci učijo, ko se obravnava stavek (v začetku, po piki itd.). Za pisanje lastnih imen da zemljepis in zgodovina veliko snovi. Ime se zapiše na tablo in učenci se opozorijo na mogoče težkoče.

e) Spisje. Oddelki se naj ločijo.

f) Realije. Zemljepisje je takorekoč sredotočje realij. Oddelki se morajo ločiti, ker Štajersko se ne da prej obravnavati, dokler otroci ne poznajo domačega kraja. Za posredni pouk pa se vzamejo spet zemljepisne vaje kakor: Zapišite mi imena sosednih dežel, te ali one dežele! Imenujte glavno reko (določene) dežele in naštejte nje pritoke itd. Ko se je razpravil kulturni del kake dežele, se zapišejo na tablo snovi primerna prašanja in učenci na to odgovarjajo pismeno. — Snovi iz zemljepisnega pouka je za 3. razred predpisano jako mnogo; vendar pa se da določeni smoter pri umnej razdelitvi doseči. Gospod podavatelj si misli to tako-le: V 1. letu (5. in 6. šolsko leto) se vzamejo le alpske dežele; druge skupine le pregledno. Za zimo pa se razdeli snov na tri vračaje (turnuse). 1. Vračaj (pozimi): Zemljevid Evrope; kratek pregled držav (2 uri). Planiglobi in naпослед globus. Sedaj pa analitično: zemlja kot del sveta, potem pa natančno samo Evropa. V drugem poletju se ponove alpske

dežele, ostale skupine se pa obravnavajo natančneje. Pozimi (2. vračaj) spet globus, potem pa Azija in Afrika. Tretje poletje kakor prvo, pozimi pa (3. vračaj) Amerika in Avstralija.

g) Prirodopisje in prirodoslovje nima natanko začrtanega pota. Vendar bomo zaradi koncentracije vzeli iz prirodopisja tisto prirodnino, katera je v istočasno obravnavani deželi bila omenjena kot značilna.

h) Za pouk o zgodovini so vsega priporočila vredne slike iz „Eidam, der geschichtliche Lehrstoff in 15 ausführlichen Bildern“ (Pichlers Witwe).

Z veseljem pričakujemo o tem obširnejšo razpravo v „Popotniku“ kakor nam je gospod poročevalec obljubil.

Po tako tečni dušni hrani zbrali smo se v gostilni gospoda Šosterja, kjer smo se zabavali pri raznovrstnih napitnicah in v bratskem pomenku. Da je bila postrežba prav dobra, bodi na tem mestu pohvalno omenjeno. Pulk o.

Iz konjiškega okraja. Naše učiteljsko društvo je zborovalo dne 5. maja meseca t. l. v Čadramu. Zaradi slabega vremena zbralo se ni pričakovano število društvenikov in gostov; vendar je bilo zborovanje sklepčno. Prišel je celo iz sosednega okraja dragi nam gost g. Zupančič, nadučitelj frankolski.

Po dnevnem redu vršila se je najprej hospitacija pri gospodu L. Černeju v IV. razredu.

Po hospitaciji otvoril je načelnik gospod F. Brinar zborovanje pristrčno pozdravlja goste (gospe Kokot-ovo in Pukmeister-jevo ter gospoda Zupančiča), društvenike, posebno novega uda gospoda Vučnika iz Loč. Sledil je zelo živ razgovor o podavanju gospoda Černeja, ter se pokazala važnost hospitacij; upamo torej, da ni bila ta prva ob ednem tudi zadnja hospitacija v našem okraju.

Gospica Vidmajer-jeva kot blagajničarka poroča, da je društvu pristopil gospod Rožman iz Konjic kot podporni ud, kar se vzame radostno na znanje.

Nadalje se je pogovarjalo o svečanosti, kojo je prirediti povodom 50letnice vladanja Nj. Veličanstva našega presvitlega cesarja.

Dopis gledé na nabiranje narodnih pesnij se je vzel na znanje; upajmo, da ne bo brez uspeha.

Jako zanimivo je bilo poročilo gosp. Brinarja o zborovanju delegatov „Lehrerbunda“, pri katerem se je obravnavala znana zahteva Mariborčanov, gledé na delitev tega društva po narodnosti. Uvideli smo, da so nas slovenski delegatje zastopali jako taktno.

Pri zabavnem delu izleta veselili smo se skupno v gostilni gospe Kunei-jeve, ki je skrbela za odlično postrežbo. Med petjem, zdravicami in igranjem na klavirju naše imenitne igralkе gospe Kokot-ove ter izvrstnimi šalami gospoda Vučnika pretekel nam je le prehitro veseli dan. Beno.

Sv. Martin v Rož. dolini. Učiteljsko društvo za celjski in laski okraj zborovalo je dne 8. maja meseca v celjski okoliški šoli. Zborovanja udeležilo se je 30 tovarišev (tovarišic). Po običajnem predsednikovem pozdrazu vršil se je dnevni red takolo:

I. Petje. Radi malomarnosti pevcev morala je pevska vaja in tudi prva točka dnevnega reda odpasti. Pri tej priliki opozarjamo g. pevovodjo, da kazenske dospevke strogo izterja. Stalen pevski zbor smo ustanovili, a žalibog, da je med pevci nastala poslednji čas gorostasna zanikernost in malomarnost!

II. Zapisnik zadnjega zborovanja se odobri.

III. Društvene zadeve: G. Gradišnik čestita v imenu društva g. Šahu in g. Vrečerju; prvemu kot novoimenovanemu nadučitelju v Teharjih, poslednjemu pa za Št. Peter v Savinjski dolini. Nadalje čestita g. Josip Brinarju, da je izpit za meščanske šole (I. skupina) z dobrim uspehom dovršil. Živel! Tovariš Tratar opraviči odsotnost ter ob enem naznanja, da je pristopil našemu društvu g. Matej Hvalec, veleposestnik v Jurkloštru kot podporni ud. Bog! Naše društvo priredilo bode izlet dne 6. junija (ako bi pa bilo takrat vreme neugodno, tedaj pa 12. junija) na „Grobelski most“ pri Št. Pavlu v Savinjski dolini. Tovarš Krajnc naznanja društvu, da je g. Kregarjev spomenik gotov in že postavljen na mestu. Primanjkljaj znašal je 19 gl. 68 kr., kojo svoto je blagovolil podariti slavni krajni šolski svet celjske okolice. Napis na spomeniku je sledeči:

Tu počiva

blagorodni gosp. učitelj

BOŠTJAN KREGAR,

rojen 19. januarja 1843; umrl 12. septembra 1895.

Ranjki je 20 let (od 1875 do 1895) plodonosno deloval na ljudski deški šoli za celjsko okolico.

Vesel in zlatega srca, ni poznal sovražnika;

pa tudi njega so ljubili, ki so ga poznali.

Blag Ti spomin, dragi Boštjan! Večni mir pošteti Tvoji duši!

Postavili njega tovariši, prijatelji in krajni šolski svet celjske okolice.

Tovariš Gradišnik poroča o zborovanju delegacij „Lehrerbunda.“ Žal da niso prišli vsi delegatje; izostalo je 8 društev. Kje so pa ta ostala?? Vkljub temu je bil moralen uspeh časten ter vsi delegatje so zapustili veseli nemški Gradec. — Tovariš Kranjc razprodaval je mladinske knjižice; vsi tovariši, kateri so jih pri njemu naročili, so prošeni, da mu jih odzamejo, da ne bode imel tovariš gmotne škode. Tovariš Schmoranzler predlaga, da bi se nakupilo 20—25 izvodov H. Schreiner-Bezjakovega slovarčka za ženska ročna dela. Se sprejme. Nasvetuje nadalje, naj bi se nasveti in predlogi obravnavali pri društvenih zadevah. Se sprejme soglasno. — Nekateri učitelji v celjskem in drugih okrajih imajo častno (??) službo, da preklicujejo po nedeljah pred cerkvijo, kaj se občinstvu „daje na znanje“. Naš vrli zastopnik tovariš Petčiček inter-

peloval je že slav. okr. šol. svet, da se ta služba vsem dotičnim gg. nadučiteljem odločno prepove. To vendar ne gre, da bi učitelj opravljal službo policajla?

IV. „Govoriti in drug drugemu odpirati sree, to je potreba; razodeto pa v svojo korist obračati, to je omika. Referent nadučitelj g. Josip Supanek je povsem govoril zopet enkrat iz dolgoletne lastne skušnje ter je bilo biserno zrno njegovega zelo zanimivega govora zapopadek:

Čislajmo se sami, potem nas bodo tudi drugi čislali. Ta jako kočljiv predmet nam je g. referent v vzgledni jasnosti tako živo in jasno razpravljal, da že dolgo ni bilo pri učiteljskem zborovanju take pazljivosti in vztrajnega zanimanja. V kratkem izvodu omenim le: „Učitelji imamo „zunanje“ in „notranje“ sovražnike, ki našo občno stanovsko čast in ugled izpodkopavajo. Zunanjih sovražnikov je govornik le mimogrede omenil; notranji sovražniki smo pa mi sami — negujemo vse premalo naš ugled in treba je, pred vsem drugim najpoprej pometati pred lastnim (učiteljskim) pragom. Nepristransko, resno, brez prikritja preresetane so bile na drobno naše dejanstvene osebne učiteljske razmere — razmere, kakršnih najdemo ne-le pri nas, ampak povsod, kjer vihra prapor mogočne Avstrije. Samega se napadati, uspešno in odločno premagovati se, je res vele-težko. V vesolnem ljudskem učiteljstvu, v tej celej velikej skupini je marsikateri umazan na značaju, pretiran na umu, raztrgan na stanovskem rokavu, pegast in črn glede kolegijalnosti itd. Vsi ti madeži in črne pege zabranijo povzdigo stanovskega ugleda, ne-le posameznega, v svojej ogromnej skupini zedinijo se posamezni naši pogreški v velikanskega zmaja, ki vso našo učiteljsko čast ugonobi.

Gospod referent v jedrnatih besedah ožigosa dozdanje slabe stanovske razmere na večrazrednicah — marsikateri šolski vodja, njegovi sotrudniki, vsak posamezni faktor v skupini večrazrednice prezira le premnogokrat iz raznih ničevih vzrokov zlati izrek: le v slogi je moč! Spoznanje lastnih napak je pa k poboljšanju prvi korak. Ako se moralno med seboj lasamo velikokrat za prazni nič in drug drugemu nagajamo, kdo nas bode smatral za resen vzgojevalni faktor, kdo nas bo povzdignil, če mi sami tega ne storimo na podlagi taktnega, resnega obnašanja med seboj in v slogi proti občinstvu. Dober prijatelj pa tvoj ni, ki ti resnice ne pove v oči! Prava kolegijalnost je čednost, ki ima zdrave korenine, močno steblo, krepke veje, bujne mladike, zlato cvetje in neminljivo sadje. V prav resničnih izgledih nam je gospod referent pokazal, kakí da naj bodejo učitelji „v medsebojnem obnašanju, da jih bode ves svet čislal, spoštoval. Vsako strastno postopanje nam uniči stanovski ugled. Kolegijalnost je plemenita cvetlica, ki raste in cvete le v pleme-

nitem sreč. Kakšna je na pr. šolska disciplina, če je učitelji sami nimajo, in v vednem razporu in sovraštvu med seboj prav očividno pohujšajo mladino in stariše! V šolskih, uradnih zadevah nam mora vse resno biti! Stanovski čut nam bodi svetla zvezda, katera pred nami plava brez mračnih peg; ona nas pripelje do cilja, stanovskega splošnega ugleda. Bodimo pred vsem svetom vedno ponosni, da smo ljudski učitelji — čislajmo se kakor takšni, in povsod nas bodo čislali. Naša stanovska čast nam naj bode pred vsem temeljno vodilo celemu življenju. — Kdor se preveč z drugimi reči izven šole peča — prerad od pravega tira zajde, on je kmalu vse drugo, le učitelj ni! Na šolskem polju vse lahko nam bo storiti, ako združimo moči; torej vedno po geslu: „viribus unitis.“*) Ivan Kvac.

Iz Kostriavnice. (O zborovanju Šmarsko-rogaškega učiteljskega društva.) Predsednik otvori zborovanje z običajnim pozdravim, naznani, da je g. Hinko Šumer odložil tajništvo, ter prečita dopis g. Prajrotnika o nabiranju narodnih pesmij. Potem poroča o škodu društvenih predsednikov v Celju in o zborovanju „Lehrerbundove“ delegacije v Gradcu. S posebnim zadovoljstvom naglašajo solidarno postopanje slovenskih odposlancev v obeh slučajih. S taktiko naše delegacije smo lahko izvanredno zadovoljni. Dočim se je v Celju sklenilo pri „Lehrerbundu“ s posebno spomenico označiti naše stališče in naštetih naše zahteve, se v Gradcu naši odposlanci niso udeležili ne debate, ne glasovanja o predlogu Mariborskega učit. društva, da si je bila spomenica pripravljena in jim tudi govornikov ni manjkalo. Koncem obširnega poročila g. predsednika vršila se je precej živahna debata (g. Ferline, Dreflak, Debelak, Sekirnik) in končno se je sprejel sledeči predlog: „Kakor posnamemo iz „Päd. Zeitschrift“ izstopilo je iz „Lehrerbunda“ takoj osem nemških društev, ki snujejo sedaj Nemško štajersko učiteljsko zvezo. Ker bode tem društvom sledilo prej ali slej še mnogo drugih, moral bode „Lehrerbund“ prenehati. Da nas ta slučaj ne najde nepripravljenih, moramo delovati na to, da si tedaj takoj osnujemo „Spodnještajersko učiteljsko zvezo“, ki bode skušala v skupnih zadevah skupno postopati z Nemško štaj. zvezo.“

Na to ocenjuje g. predsednik novo knjigo „Prva nemška vadnica“, označi metodo in način, kako je knjiga sestavljena ter izjavi: knjiga znači velik napredek, zlasti je naglašati izvrstno metodo in javno razčlenbo snovi. Brez dvoma se bodo učenci tako v enem letu naučili več nemščine, kakor dosedaj v dveh. A zamolčati se ne more, da ima knjiga tudi eno slabo stran, namreč, da je njen končni smoter, kakor tudi smoter posameznih vaj, preobsežen. Kot prva nemška knjiga namenjena je 3.

*) Primeri današnji članek: Med seboj.

Uredn.

šolsk. letu, to je učencem, ki so komaj zmagali mehanično čitanje v materinščini. Kako ti v enem letu zmagajo vso tu nagromadeno snov? Da bi bilo to mogoče, znali bi učenci koncem leta bolje nemški nego slovenski. Želeti bi bilo, da pisatelja stavita posameznim vajam manjše smotre, ter tako število vaj pomnožila, knjigo pa razdelila v dve. V naših razmerah smo lahko zadovoljni, če se učenci eno- in dvorazrednic sploh toliko nemščine naučijo, kakor jo zahteva ta knjiga.

Ko so še nekateri člani izrekli svoje mnenje, oziroma g. poročevalcu pritrdili, razmotrivalo se je še vprašanje: „Na kaj ima g. nadzornik pri nadzorovanju šol posebno paziti,“ ki se je rešilo v občo zadovoljnost.

Konečno se je sklenilo, da bomo zborovali 5. roznika ob edenajstih dopoldne pri Sv. Križu. Na veselo svidenje! M. B.

Iz Celja. (Vabilo.) „Učiteljsko društvo za celjski in laški okraj“ priredi v nedeljo dne 5. junija meseca t. l. izlet na Savinjski most pri Št. Pavlu ob Bolski. Odhod za udeležence iz celjske okolice in laškega okraja ob 3/4 na 8 v jutro z velenskim vlakom. — P. n. tovarišice in tovariši se vljudno vabijo k prav številni udeležbi. Na veselo videnje torej! Odbor.

Ljutomer. (Vabilo.) Ljutomersko učiteljsko društvo priredi v četrtek dne 2. junija mes. t. l. izlet v Veržeje. Vspored: 1. Ob 10. uri sv. maša. 2. Ob 11. uri zborovanje v šoli. 3. Ob 1. uri skupni obed v gostilni gospoda Klemenčiča. Dokro došli vsi društveniki in naši prijatelji. Predsednik.

Ormož. (Vabilo.) Ormoškega okraja učiteljsko društvo zboruje dne 2. junija mes. t. l. v ormožkem šolskem poslopju ob 10. uri predpoldne po tem-le vsporodu: 1. Zapisnik. 2. Društvena poročila. 3. Predavanje gospoda Ant. Kosija. 4. Volitev poslancev k občnemu zboru „Zaveze“. 5. Slučajnosti. — Točno ob 9. uri pred zborovanjem je pevska vaja. Vsaka častita pevka in vsak častiti pevec si naj prinese Mohorjevo pesmarico seboj. — K zelo obilni udeležbi vabi najljudneje odbor.

Iz šmarskega okraja. Vabilo k zborovanju šmarsko-rogaškega učiteljskega društva, ki bo dne 5. junija ob 11. uri dopoldne pri Sv. Križu poleg Slatine. Vspored: Zapisnik in dopisi. Dopolnilna volitev odbora. Volitev odposlancev za zborovanje „Zaveze“. Razprava gospoda Ferlinca. Iz vprašalne skrinjice. Slučajnosti. K obilnej udeležbi vljudno vabi odbor.

Iz Šoštanja. Šaleško učiteljsko društvo ima svoje zborovanje na binkoštni torek t. j. dne 31. majnika meseca t. l. v Velenju s tem-le vsporodom: 1. Pozdrav predsednika. 2. Prečitane dopisov in zadnjega zapisnika. 3. Razpravljanje pesni „Astria

moja". 4. Posvetovanje, kako bi naj praznovalo naše društvo 50letnico vladanja Njega Veličanstva Franca Jožefa I. 5. Volitev delegatov k zborovanju „Zaveze“ in „Lehrerbunda“. 6. Nasveti.

Sv. Trojica v Slov. gor., dne 20. maja mes. 1898 l. (Vabilo.) Sveto-lenartsko učiteljsko društvo zboruje dne 12. junija meseca t. l. ob 11. uri dopoldne pri Sv. Antonu v Slov. gor. s sledečim dnevnim redom: 1. Zapisnik in dopisi. 2. Podavanje častitega gospoda nadzornika Dr. J. Bezjaka „o

nekaterih migljajih v prid koristnega pouka v matrinščini“. 3. Nasveti in predlogi; potem skupen obed pri gospodu Altu. K prav obilni udeležitvi vabi društveniki in sosedne gospode tovariše in tovarišice Jože Mavrič, t. č. predsednik.

Shod slovenskih učiteljic je v Ljubljani v „Narodnem domu“ na binkoštni torek ob 1. uri popoldne. Ker je ta shod velike važnosti za slovenske učiteljice, vabijo se tem potem najljubše, da se ga polnoštevilno udeleže. Začasni odbor.

Dopisi in razne vesti.

Slovenskemu narodu!

Ponosni smo Slovenci na prirodne lepote naše domovine. Ponosni smo na svoj jezik, ki sega s svojimi divnimi oblikami daleč tja v one čase, ko sta sveta brata Ciril in Metod oznanjala Slovanom veličja božja v domači besedi. Ponosni smo na nepregledno število junakov, ki so umirali za cesarja in domovino na bojnem polju. Ponosni smo na veleume, ki so se proslavili v raznih vednostnih strokah. Ponosni smo na vse tiste moze, ki so s svojim vzornim delovanjem in z uma svetlim mečem omogočili, da se sedaj naš narod po pravici lahko prišteva prosvetljenim narodom.

Položi na skudelico svetovne kulturne tehtnice poezije doktorja Franceta Prešerna, in nepristranski sodnik mora reči: Slovenski narod je zbok teh poezij vreden drug velikim kulturnim narodom.

Doktor France Prešeren — naš slavec, ki si opeval v nedosežnih pesmih ljubezni sladkost in njene bridkosti, naš Orfej, ki so Te nebesa poslala „otajat Krajna našega sinove, njih in Slovencev vseh okrog rodove z domačmi pësmam“, — naš voditelj, ki si „nam srea vnel za čast dežele, mej nami potolažil razprtije in spet zedinil rod Slovenščine cele“, — propovednik Slovanstva, oznanujoč nam, da „največ sveta sliši Slave“, — prorok naš, ki si kaker Jeremija lil solze domovinske ljubezni radi naše tožne minolosti videč, kako „na tleh leže Slovanstva stebri stari, ječe pod težkim jarmom sini Slave“ ter v duhu gledajoč, kako „vremena Kranjcem bodo se zjasnile, jim milše zvezde, kakor zdaj sijale“, — doktor France Prešeren, stvaritelj našega lepega slovstva, naš veliki, neprecenljivi pesnik, na Tebe je ponosen naš narod.

To je pokazal, ko ti je leta 1852. postavil na grob kameniti spomenik. To je razodel leta 1872., ko je odičil Tvojo rojstveno hišo s spominsko ploščo. To je osvedočil, ko je proslavil Tvoj spomin z obeliskom, dvigajočim se na obali Blejskega jezera, katerega krasoto si tako vneto opeval. To je pokazal, ko je eno najživahnejših ulic ljubljanskega mesta imenoval s Tvojim slavnim imenom. Davnoletna namera pa, katere uresničenje pričaj vsemu voljnemu svetu, kako se slovenski narod ponaša s svojim ljubljencem doktorjem Francetom Prešernom in kako mu je hvaležen, se — žal — dosedaj ni še izvela — namera, da bi se našemu največjemu pesniku postavil dostojen spomenik v slovenskem stolnem mestu — v beli Ljubljani.

Dne 8. februarja mes. prihodnjega leta poteče petdeset let, odkar v zemlji domači njegovo truplo leži. Dne 3. decembra mes. leta 1900. pa mine sto let, odkar se nam je porodil doktor Prešeren na visokem Gorenjskem, v okolici slovenskega raja.

Rojaki, v spomin njegove stoletnice naj se dvigne na enem ljubljanskih javnih trgov bronnast spomenik doktorju Francetu Prešernu, dvigne naj se mu v Ljubljani, ki je mati „zemlje slovenske, predrage dežele“, v onem mestu, kjer je naš ljubljani pesnik preživel največ del svojega življenja, kjer je zložil svoje najlepše pesmi.

Slovenski narod, troje lepo slovstvo — sad XIX. stoletja — sloni na Prešernu; lepše ne moreš skleniti stoletja svojega narodnega in slovstvenega vstajenja, kakor če z dostojnim spomenikom poslaviš svojega pesnika velikana.

Rojaki, izkažite se radodarne, da se uresniči leta 1900. ta naša plemenita namera!

Slovenke, vašo lepoto je opeval dr. France Prešeren, nabirajte zlasti ve darove za njegov spomenik!

V Ljubljani, dne 7. maja mes. 1898.

Odbor za nabiranje prispevkov za Prešernov spomenik:

Simon Gregorčič, Josip Stritar,
častna predsednika.

Ivan Hribar,
mestni župan, itd. itd.
predsednik.

Dr. Ivan Tavčar, Rajko Perušek,
odvetnik, itd. c. kr. profesor,
podpredsednika.

Dr. Josip Kušar, Dr. Makso Pirc,
odvetnik, odvetnik,
tajnik. podtajnik.

Dr. Josip Starč,
c. kr. finančne prokuratorje pristav,
blagajnik.

Andrej Senekovič,
c. kr. gimnazijski ravnatelj, itd.,
blagajnikov namestnik.

Iz goriškega okraja. Učiteljsko društvo za goriški okraj bi moralo biti po številu učiteljstva v obširnem okraju skoro prvo na Slovenskem; po svojej legi v sredini Goriškega pa vodnik vsega učiteljstva naše dežele. A ni ne to ne uno, kajti številu udov ne raste, ampak pada leto za letom; več društvnikov je odstopilo, ker noče biti v društvu katero ne izvršuje niti soglasnih sklepov, ampak postopa tako, kakor hočejo oni, katerih ne tare jarem učiteljskega stanu, ampak katerim naj služi učiteljstvo za štafazo. Mnogo bivših društvnikov se ne udeležuje zborovanj in ne plačuje letnine, ker nočejo veljati samo za statiste in ker so prepričani, da društvo s sedanjim predsedništvom ni zmožno zastopati koristi našega stanu. Tako je prišlo pri zadnjem zborovanju prvega četrtka po veliki noči do sklepa, da naj se postopa z društvniki, ki so dolžni več let letnino, po pravdni poti. Res, lep napredek to. — Ali bi ne bilo bolje, ako bi odbor trezno premišljeval o uzrokih takemu stanju ter bi uzroke odstranil, da bi društvo nastopilo zopet pot pravega delovanja — v blagor zanemarjenemu učiteljstvu? Uzroki propadanja našega društva so se navajali v javnih listih; znani so torej odboru, ako le še toliko življenskih sil in dobre volje ima, da čita naša slov. učit. lista. Prežalostna resnica pa je, da se naša lista niti ne čitata . . . Gospod predsednik, katerega so bili nekotji kolegi opozorili na poročila omenjenih učit. listov, se je bil lotil zagovarjati; a prepričati se je moral, da se slaba stvar dá teško zagovarjati: prati zamorca, a ne zmociti ga, je nevhvaležno delo. Predsednikov zagovor je imel povsem nasproten uspeh. Mesto, da bi bil občni

zbor, sestojč iz skoro samih pristašev predsednikovih in njegovih pomagačev, sprejel pojasnila predsednikova v znanje ter mu izrekel naročeno zaupnico, vzbudil je raznih ugovorov, prašanj, interpelacij, od katerih pa je le nekoliko jih prišlo do izražanja.

Prvi se je oglašil g. Anton Možina, eden istih tovarišev, ki je bil izstopil iz društva pred leti, a je zopet pristopil vsled raznih vabljivih nagovarjanj. Izrazil je svoje osebne simpatije do osebe g. predsednika, kateri mu je v izgled kolegijalnosti; navajal pa je nedostatke njegove kot predsednik učit. društva. Z vso ogorčenostjo pa je žigosal nekolegijalno in nemoško postopanje stalnega odbornika učit. društva in ob enem zastopnika učiteljstva. Navajal je fakta, katera je bil pripravljen dokazati s pričami. Zbrano učiteljstvo je strmé poslušalo besede, ki so prihajale govorniku iz dna srca.

Ker upamo, da boše imel nastop g. Možine med štirimi stenami dovoljen uspeh, ne maramo za sedaj razobešati tega umazanega perila v javnosti, zlasti ne, ker je to odprta rana na našem telesu. Ako bi pa videli, da se razmere ne spremenijo, ne boše drugače, kakor da uporabimo širšo javnost. Da vidimo! Čudite se gotovo; zdi se Vam, da je kaj takega skoro nemogoče — in vendar je tako in še hujše. Res je; kjer vlada ena nadloga, tja se priklati še druga . . . Beda vlada med nami; naše plače so najslabeje v državi; življenske potrebsčine se draže, a plače nam nima kdo zboljšati, ker deželni zbor že dve leti ni zboroval. Sicer pa, saj se niti naše društvo noče zganiti. (Bolje bogati odborniki, ki so tudi posestniki, nočejo storiti primernih korakov za dosego zboljšanja. Resnica je: kdor sam ne trpi pomanjkanja, tudi ne ve, kaj se pravi pomanjkanje, posebno še, ako ga navdaja zavist, da bi tudi drugi kolegi zamogli živeti stanu primerno. Pasje razmere.)

Radikalnih življiev ne šteje več naše društvo med svojimi aktivnimi društvniki. A tudi oportunisti so se začeli oglašati pri zadnjem zborovanju ter kazati očito nezadovoljnost z obstoječimi razmerami. In to je posebne važnosti, ki dovede do splošnega prepričanja, da po dosedanji poti ne pridemo naprej, ampak ostanemu tam, kjer smo bili, ali da bomo še nazadovali.

V tem pogledu je bila znamenita interpelacija g. Leopolda Furlanija, kateri je obsojal postopanje polit. društva „Sloga“ z učiteljstvom ter je predlagal nekako nezaupnico. To pa je bila zopet zašunica g. predsedniku, ki je bil pred letom dni še odbornik „Sloge.“ Sam je priznal, da je zanemarjal svoje dolžnosti, a krivdo je valil na okolistino, da se ni mogel udeleževati odborovih sej, katere so bile večkrat ob urah, ko je bil zadržan. In takih pojavov nezadovoljstva bi bilo še več, ako bi ne bil g. predsednik sit jih poslušati. Svest si svoje trde kože, prestopil je na dnevni red, za katerega

pa ni bilo več zadostnega zanimanja. Poročalo se je o ustanovitvi društva „Samopomoč“ ter o mrtvo-rojenem detetu: o dež. učit. društvu. — Živahno je bilo zopet pri „Belem zajcu“, kjer se je pri kapljici rujnega vipavca rekla še marsikateza pikra, a le sotto voce.

Našemu učitelstvu naj velja izrek: „Pomagaj si sam, in pomore ti Bog!“

(Predsednik „Zaveze“ g. Luka Jelenc) položil je pred ljubljansko izpraševalno komisijo prve dni tek. meseca izpit za meščanske šole (I. skupino). Čestitamo!

(Podpora za poduk v deških ročnih delih.) Na prošnjo gospoda Franca Söllner-ja, ravnatelja meščanske šole v Gradcu (Ferdinandej) in voditelja IV. tečaja za izobražbo učiteljev v deških ročnih delih, je visoki deželni zbor sklenil v prosep tega pouka tistim učiteljem iz Štajerskega, ki se tega tečaja udeleže, dati podpore, ter je voditelju tečaja (Francu Söllner-ju) naročil, da stavi potrebne predloge. Kakor smo že naznanili (Popotnikova štev. 5) se je vsem tistim, ki se hočejo tega pouka

letos udeležiti, najpozneje do dne. 15. junija meseca oglasiti pri voditelju tečaja. Ker je stvar velike važnosti in tudi sama na sebi jako zanimiva, zato mi zlasti mlajše tovariše še posebej opozarjamo, da porabijo to tako ugodno priliko ter se v prav obilnem številu oglasijo.

(Stilistične cvetke — sad šol-pone-mčevalk ob jezikovni meji.) 1. her Inen zu-visn Kas ten Franc Šauperl Olitok inen žul Šiken bām nit krak iste fir holb tok is krak gevezen sist šikme Olitok in dišul

2. Untergebent wird an hochgeherthen Lerer bekant geben daß gefertikter Rosalija Stramlitsch durch Augen schmerzen So weit überfallen hat Das Sie muste dein kunftigen weche nach Graz in Augen schpitale gehen muste

Damit ist in hohen Lerer bekant gegeben mit

Hochachtungsvohl Mathias ?

Listnica uredništva: To pot se nam je gradivo tako nakupičilo, da nismo mogli vsega zmagati. Prosimo torej p. n. gg. dopošiljatelje oproščenja. Vse pride! — G. V. P.: To, kar želite, da se tiska razprto, treba je v rokopisu podčrtati. Hvala na poslanem!

Št. 385.

Razpis natečaja.

(Učiteljsko in podučiteljsko mesto.)

1. Na petrazredni razširjeni ljudski šoli v Trbovljah je definitivno popolniti učiteljsko mesto z dohodki po III. plač. razredu.

2. Na trirazredni ljudski šoli na Rečici je definitivno ali provizorično popolniti podučiteljsko mesto z dohodki po III. plač. razredu.

Prošnjiki in prošnice za katero teh mest naj vložijo svoje prošnje, katere je opremiti s spričevali o zrelostnem izpitu ozir. učne usposobljenosti in pri takih, ki še niso v službi pa vrh tega tudi s dokazom avstrijskega državljanstva (domovnico), potom predstojnega okrajnega šolskega sveta do 20. dne junija meseca 1898. l. pri dotičnem krajnem šolskem svetu.

V Celju, dne 18. dne maja meseca 1898. l.

Predsednik: Attems s. r.

Štev. 816.

Razpis učiteljskih služb.

Na novi trirazredni dakliški šoli pri Sv. Barbari v Haložah, III. plačilne vrste s prostimi stanovanji je namestiti dve službi za učiteljici in eno službo za podučiteljico stalno ali začasno. —

Prosilke naj vložijo svoje prošnje opremljene s spričevalom učne usposobljenosti, oziroma zrelostnega izpita in z dokazom avstrijskega državljanstva predpisanem potom pri krajnem šolskem svetu pri Sv. Barbari do dne 11. junija meseca 1898 l.

Okrajni šolski svet dne 12. maja meseca 1898 l.

Predsednik: Scherer s. r.

Natlačene živali

ponajveč ptice — lastnoročno, dobro delo, prodaja po primernej ceni **Valentin Pulko**, podučitelj pri Sv. Marjeti, pošta Možganjci.

Pisank z 8 listi ni več!

Pisanke in risanke izdelujem sama iz dobrega in lepega papirja. Pisanke imajo po 12 listov in velja zvezek 2 kr., po 100 skupaj pa 1 gld. 50 kr. Risanke velja 4 kr., 100 skupaj pa 3 gld.

Katarina Söllner,

Prettenhofer-jeva naslednica

Hamerlingova ulica št. 8, Gradec.

Zaloga vsakovrstnih potrebščin za pisanje in risanje.

Na zahtevanje se pošilja brezplačno
ilustrovani cenik

za navadne in c. kr. izklj. privileg. harmonije in didaktofone.

V obila naročila se priporoča tvrdka:

Josef Lenarčič & Comp.

na Vrhniki pri Ljubljani.

Nov šopek napevov za šolo je:

Štirideset napevov za šolske pesmi

v Koprivnik-Majcenovi „Začetnici“.

Na svetlo dal Anton Kosi, učitelj.

Cena 25 kr.

Knjižica se naroča — najbolje s pošto nakaznico — pri izdavalstvu v Središču, kateri ima v zalogi tudi „Zabavno knjižnico za mladino“. Sedmi zvezek tega mladinskega zbornika je ravno kar zagledal beli dan. Cena snopiču je 15 kr. ozir. 17 kr. s poštnino vred.

4-8

Vsebina. I. Slovenskemu učitelstvu! — II. Med seboj. (J. Supanek.) — III. Zakaj si slovenske učiteljice ustanove svoje društvo? — IV. Društveni vestnik. — V. Dopisi in razne vesti. — VI. Natečaji in inserati.

Lastnik in založnik: „Zaveza“

Tisk tiskarne sv. Cirila v Mariboru.